

registra com *mā'i* en les fonts clàssiques, definit «aquaticus», i com *māyi*, en *RMa* (249.7). D'aquí vindrà també un «caserío» *Jadramil* te. Arcos de la Frontera, vora el Guadalete i els seus pantans; en un nom andalús i modern sí que és natural *j < ar. ḥ*. Un suburbi d'Almeria és *Albadra* i segons altres *Aljadra*. En fi, amb sufix vulgar recent: *Fadricas* «caserío de San Fernando» (Cadis).

Aladrén, poble arag. del p. jud. Cariñena, declarat «arabismo indescifrado» en la *Contr.* d'Oliver A. crec que deu ser (*qaria*)*al-ḥadrajn* amb dual, o sigui l'«alqueria dels dos poblets» (si ve de *ḥadr*, o 'dels dos camps verdejants', si ve de *ḥḍr*). D'aquí un «vilarium *Aladrenyi*» que figura com afrontació de Vilafamés i Subarra en un doc. de 1250 (p. p. Betí, *El Castillo de Mirabet*, 202-203). I això podria ser també l'ètimon de la pda. *El Fadri*, te. Oliva (Gandia) admetent *aljadrejñ*, catalanitzat en *Aljadrin*. Una alternativa aquí la podria donar l'arrel *ḥtr* 'passar, travessar' (Dozy, *Suppl.* 1, 382), «periculum: *muḥātara*, *ḥātara*» (95, 518), potser en el sentit de «pasadera, pontón», *PAlc*, si bé aquest només dona la forma femenina *ḥātara*, amb plural *ḥātārāt*; un plural del part. act. *ḥāṭir*, o sigui *ḥat(i)rin*, podria donar el mateix resultat perquè *ṭ* dona sovint *d* romànica, i darrera *ṭr* la *i* sonaria bastant oberta.

¹ Essent NP potser és realment de *ḥḍr*: a Egipte Littmann (p. 84) registra *Ḥadra*, dona denominada en memòria d'una *Ḥadra as-Sarifa* 'la morena il·lustre'; car Hess explica que també es passa de 'verd' a «bräunlich» (cf. port. *louro* «moreno»). — ² Obeia a la seva dèria de trobar trets afins als castellans en tot el mossàrab, tendint a identificar el concepte de 'castellà' amb el d'«espanyol». Dèria portada a l'últim extrem pel seu aspirant a deixeble Álvaro Galmés de Fuentes, amb la teoria de diftongació en el «mozàrabe levantino», que s'ha demostrat enterament infundada i tendenciosa (cf. vol. 1, p. ex., pp. 239-240). A aquest es deuen les referències que dona Mz.Pi. en la 2a. ed.: car en Simonet, pp. citades, no hi ha res que ho provi (en part són cites inexactes), i en tot cas no parla de Ibn *Ḥadriyel*. Hi barregen també noms com *Cabriel*, resultants de -OLUM, per simplificació de la forma cast. *Cabriuel*; i *Utiel* ultracorr. de *outeir* ALTARIUM. De tot es fa feix, quan hi ha preocupacions polítiques. Tampoc hi ha base per ajuntar amb això el nom de *Jadraque*, poble a mig camí de Guadalajara a Sigüenza; on s'és vist que una aspirada aràbiga (*ḥ* o *ḥ*) doni una *j* en un nom del centre d'Espanya (ja és a la r. de Castella la Vella); pot ser pre-romà o, possiblement, d'un SATURIACUM > *Xadr-* (¿derivat d'un SATURIUS?), tal com els altres NLL cast. *Lumpiaque* (paral·lel a *Nefiac* NYMPHIACUM) o *Mascaraque* = fr. *Masqueray*, cf. *Mascaró* etc. Quant a *Jardiel* tampoc hi tindrà res a veure: *rd*, no *dr*, i no és més que un cognom aragonès; potser manlleu de França, on hi ha tants *Jard*, *Jardres*, *Jardin* (GARD-). *AlcM* troba un cognom *Fadraques* a Alcoi (i Alacant, ço que potser suposa un sol individu); probablement nascut d'algun malnom (alteració pejo-

rativa de *fadri* (i cf. cast. *ḥaldriquera*).

El Fadri, V. *Fadrell*

Faell, *Bini-*, V. vol. 1, 135

FAGECA i FAMORCA

Poblets valencians de l'alta Vall de Seta, al Nord de l'Aitana i de la vall de Guadalest, 20 k. a l'ENE. d'Alcoi.

Com que són veïns, han format mun. i parròquia junts, i tenen nom anàleg, en tractarem juntament; encara que no prejutgem si hi ha lligam lingüístic entre els dos noms, és versemblant, o almenys és segur que n'hi ha en el concepte popular; i que l'un ha influït en la forma de l'altre, més o menys considerablement.

Resumeixo de Cavanilles (II, 205): «Casi en frente de Tollos, entre el Faro y Serrella está *Fageca*, con 50 vecinos, al cual sigue hacia E. *Famorca*, que es el más oriental y el más miserable del valle: consta de 30 familias que viven en chozas infelices, con pocos frutos --- sin aseó --- tanto que no parecen valencianos --- son destempladas las faldas N. de Serrella por la altura: cubierto de nieve muchos meses, más no estériles, pues hay viñedos, sembrados y algunos olivos». Figueres Pacheco (GGRV, p. 732) troba a *Fageca* 100 edificis; i 1040 hectàrees de terme; i a *Famorca* (p. 733), 96 ed. i 990 ha.; a fi del S. XVII, 500 i 430 veïns; explica que a la vetlla de l'expulsió, ajuntant-se amb els de Relleu, Guadalest i vall de Seta, llurs moriscos feren cap a Laguar, on es produí llur última batalla.

PRON. MOD.: *fağęka* i *faḡórka* a Albaida i Alcoi (J.G.M., 1935); és també la pron. que suposen les grafies *Fageca* i *Famorca* de MGadea (*T. del Xè* II, 51 i 75, car ell posa accent greu a totes les vocals oberthes); i és també com ho vaig oir a l'enq. que vaig fer-hi el 1963 (xxxv, 60-62, 62-64). *AlcM* dona *faḡorquí* com a ètnic de *Famorca*, i res de l'altre.

MENCIONS ANT. Cavanilles grafia correctament *Fageca*; la GGRV i SSiv. bàrbarament *Facheca*, si bé donant *Fageca* o *Fatjeca* com antic. Aquest (226 i 227) diu que era aneç de l'església de la vall de *Ceta*, i que fou erigit a parròquia el 1574, amb 22 cases de moriscos i, com aneç, *Famorca*, que llavors en tenia 12; s'hi trobaren sepultures i una làpida aràbigues. Lapeyre (*Géo. Mor.*, 43) troba 25 focs de moriscos a *Fageca* i 22 a *Famorca* en el cens de 1563 i 30 i 26 en el de 1602, afegint que el 1609 van amb els de la vall de Seta (però en el treball de Reglà sobre el de 1609 no figura aquesta vall ni els dos pobles). Sembla que Lz. Vargas (1754), I, 113, porta quelcom de *Famorca*.

ETIM. Res se n'ha escrit, si no és SSiv.: «los moros la llamaron *Fegireca*, que quiere decir el collado de Reça» (desmentit per Fig. Pacheco: «los moros, *Fageca*). Invenció d'Escolano, si bé, en la primera part, no manca de fonament àrab: *fāğğ* «collis, portel» (*RMa*), *fech*, *fujuğ* «cabeço, cerro» (132a26) «otero